



Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Konkurransopolitisk avdeling
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Dato: 22. april 2004

Deres ref.: 200304198 Vår ref.: 2004/222
601.0

Saksbeh.:

■ Forskrift om melding av foretakssammenslutninger mv. med hjemmel i ny konkurranselov § 18 – tilleggssuttalelse

Vi viser til vår høringsuttalelse av 16. april 2004, og til vårt møte tirsdag 20. april. Konkurransetilsynet ble på møtet med departementet bedt om å komme med en ytterligere presisering av de synspunkter som vi fremmet i vår høringsuttalelse.

1. Heving av terskelverdien

Konkurransetilsynet er av den klare oppfatning at det vil være fullt mulig å føre en effektiv kontroll med foretakssammenslutninger i lokale og smale markeder, selv om terskelverdien heves i forhold til departementets forslag på 20 millioner kroner. Enkeltaktører med en omsetning på 0-20 millioner som slår seg sammen vil svært sjelden kunne føre til eller forsterke en vesentlig konkurransebegrensning i strid med lovens formål.

Slike foretakssammenslutninger vil i stor grad forekomme i tjenesteytende næringer, hvor det ofte er små etableringshindringer for nye aktører. Dersom enkeltaktører av liten størrelse i slike markeder slår seg sammen, vil det derfor sjelden være et problem for konkurransen. Det er som regel først når de involverte foretakene har en viss størrelse at det kan tenkes at en sammenslutning mellom foretakene vil kunne være et problem for konkurransen. Det er for eksempel få hindringer i veien for at en enkelt håndverker skal etablere seg i en by, mens det kanskje er mer problematisk for konkurransen at de to eneste håndverkerforetakene av en viss størrelse i byen eller regionen slår seg sammen.

Det vil ofte være slik at aktører i lokale/smale markeder har virksomhet i mer enn ett lokalt marked. Særlig gjelder det smale markeder, men også de fleste lokale markeder består av aktører som opererer i et større geografisk område, for eksempel regionalt eller nasjonalt. Omsetningen til slike foretak vil sjelden være så lav som 0-20 millioner kroner. I tillegg kommer at mange av aktørene i lokale/smale markeder er del av et konsern. I henhold til forskriftsutkastets § 3 annet ledd er det konsernomsetningen som skal legges til grunn ved beregningen av de involverte foretakenes omsetning.

Konkurransetilsynet har den senere tid grepet inn mot flere bedriftserverv i lokale/smale markeder, blant annet i markedet for pukk og grus i Mjøsregionen og i markedet for ferdigbetong i Oslo, Vestfold og Telemark. Ut ifra den kjennskap til markedene i Norge som vi har opparbeidet gjennom mange års erfaring med både fusjonskontroll og annet tilsyn, er det vår klare forventning at aktørene det kan bli aktuelt å gripe inn mot i de aller fleste tilfeller vil ha en betydelig høyere omsetning enn 0-20 millioner kroner. Dette gjelder også når man legger målsetningen om en

omfattende fusjonskontroll i lokale og smale markeder til grunn. Når den nye konkurranse-loven trer i kraft, og meldingene begynner å komme inn til tilsynet, vil tilsynet systematisk og grundig føre fusjonskontroll med lokale og smale markeder. Vi forventer at mange av de sakene som vil bli nærmere vurdert vil dreie seg om lokale og smale markeder.

I markeder hvor det i unntakstilfeller viser seg å være behov for lavere terskelverdier enn i andre markeder, vil Konkurransetilsynet med hjemmel i forskriftsutkastets § 2 andre ledd pålegge enkelte eller grupper av foretak alminnelig meldeplikt selv om foretakenes samlede omsetning er lavere enn terskelverdien som fastsettes i bestemmelsens første ledd. Konkurransetilsynet vil aktivt bruke denne hjemmelen når det er nødvendig. Vi forventer imidlertid at de aller fleste foretakssammenslutninger som vil reise konkurransemessige problemer vil være omfattet også av en høyere terskelverdi enn 20 millioner kroner.

I vår uttalelse av 16. april viste vi til at en lite effektiv konkurranse i lokale markeder ikke nødvendigvis skyldes mangel på alternative tilbydere, men kan ofte skyldes en lite effektiv etterspørselsside. Hensikten med denne betraktningen var først og fremst å påpeke at det ikke alltid er antallet tilbydere som alene er avgjørende for hvor godt konkurransen i et marked fungerer. Kontroll med foretakssammenslutninger dreier seg om å hindre at antallet alternative tilbydere reduseres dersom dette kan medføre eller forsterke en vesentlig konkurransebegrensning i strid med lovens formål. Vårt poeng var at denne kontrollen bør ses i sammenheng med andre virkemidler konkurransemyndighetene har til rådighet for å legge til rette for en velfungerende konkurranse. En mer korrekt formulering av siste setning i avsnittet som omhandler dette i vår uttalelse vil derfor være: *"I mange av markedene vil tiltak rettet mot etterspørselssiden kunne være supplerende virkemidler."*

Det er ikke slik at en fusjonskontroll med lave terskelverdier gjør at tilsynet vil trenge mindre ressurser til andre oppgaver. Konkurransetilsynet er av den oppfatning at en for lav terskelverdi vil medføre unødig bruk av ressurser både hos tilsynet og de meldepliktige foretakene. I tillegg forventer tilsynet at fusjonskontrollen vil bli mer målrettet og effektiv som følge av høyere terskelverdier.

2. Alternativt unntaksvilkår

Konkurransetilsynet mener også at det er et klart behov for et alternativt unntaksvilkår som redegjort for i punkt 1.2 i vår uttalelse av 16. april. Det bør være nødvendig at minst to av de involverte foretakene har en viss omsetning for at foretakssammenslutningen skal måtte meldes. Dersom et slikt alternativt unntaksvilkår ikke innføres, forventer tilsynet at vi vil motta et stort antall meldinger som det åpenbart vil være uaktuelt å gripe inn mot.

Konkurransetilsynet vil selvfølgelig lojalt følge opp de terskelverdier som blir vedtatt i forskriften, og imøteser at de nødvendige ressurser vil bli stilt til disposisjon for tilsynet. Det vises i den forbindelse til de antakelser om ressursbehov som det er redegjort for i vår uttalelse av 16. april.